

HET KALIFAATMEISJE UIT ZOETERMEER

LAURA

H.

THOMAS RUEB

FONDS^{Bijzondere}
JOURNALISTIEKE PROJECTEN

Deze publicatie is tot stand gekomen met steun
van het Fonds Bijzondere Journalistieke Projecten.
www.fondsbjp.nl

Thomas Rueb

LAURA H.

*Het kalifaatmeisje
uit Zoetermeer*

Eerste druk: november 2018

© Thomas Rueb 2018

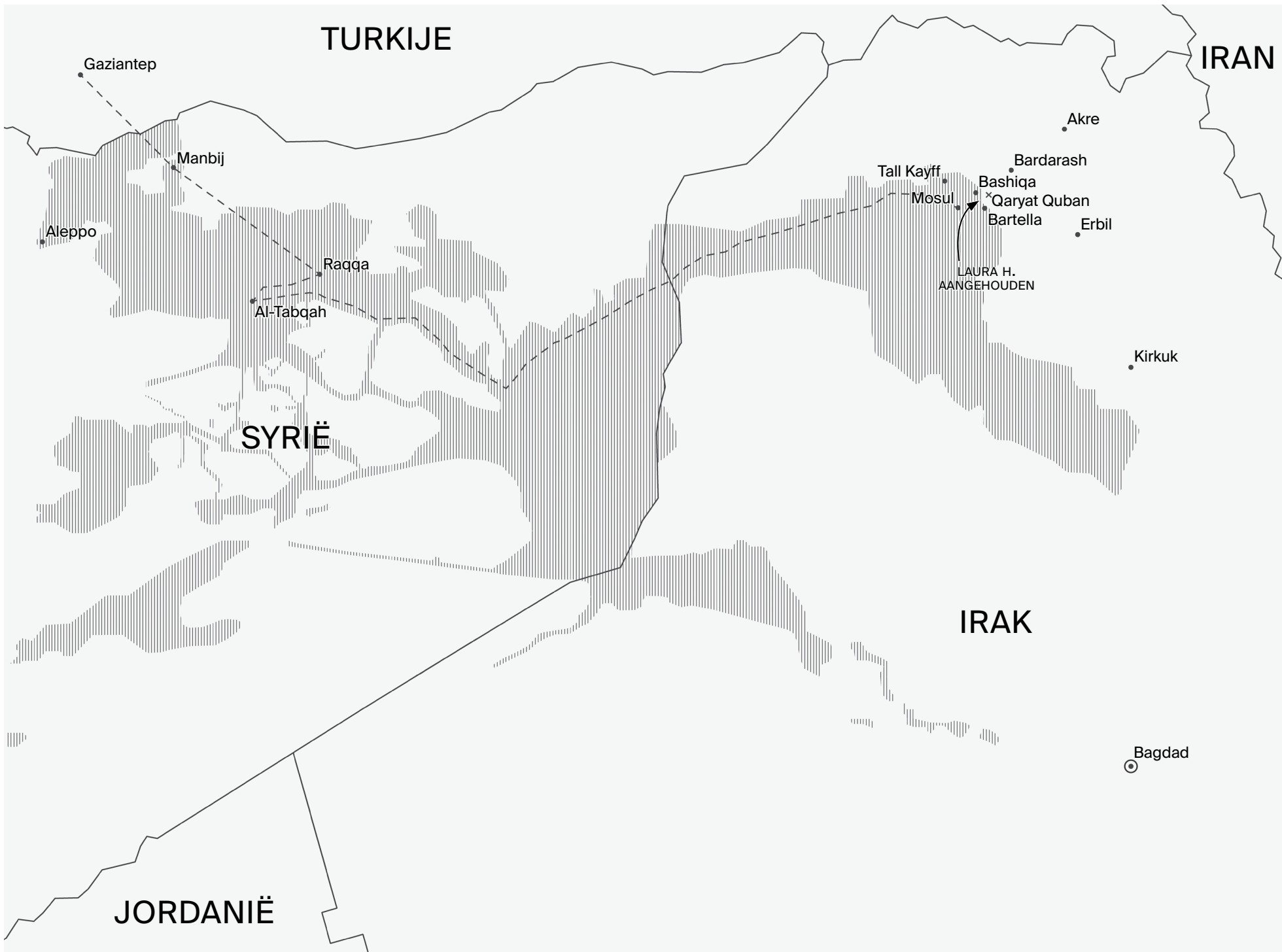
Omslagontwerp: Lyanne Tonk
Omslagbeeld: Claire Witteveen
Lay-out: Lyanne Tonk, Frank August
Lithografie: DPS Design & Prepress Studio
Ontwerp kaart: Carina Schwake
Productiebegeleiding: Tim Beijer
Foto auteur: Willemieke Kars

NUR 320

www.dasmag.nl

DAS MAG UITGEVERS

Route van Laura H. door het kalifaat (bij benadering)

--- Route — Landsgrens ||||| IS-gebied

*So follow me into the desert
as desperate as you are
Where the moon is glued to a
picture of heaven
and all the little pigs have God*

Chris Cornell (1964-2017)

'Burden in My Hand'

Down on the Upside

Voor mijn ouders

POLITIEDOSSIER LAURA H.

FACEBOOK MESSENGER,
SEPTEMBER 2015

10-9-2015

EUGÈNE: Leef jij nog?

18-9-2015

EUGÈNE: Hey????

19-9-2015

EUGÈNE: Hey bel me!!! Het is urgent

21-9-2015

EUGÈNE: Kind waar ben je????
Bel alsjeblieft

26-9-2015

EUGÈNE: Wat heb je nu toch gedaan
Kom terug alsjeblieft
Ik zorg voor je
Ik laat je nooit vallen!!!
Ik ben je papa

haar niet kan horen. ‘Laat me thuiskomen. O God, alstublieft, laat me thuiskomen.’

MOSUL, IRAK,
12 JULI 2016

Ze wordt wakker tijdens het ochtendgebed. De zon weet zich nog geen raad met het vieze raam en smeert bleek licht uit over het glas. Laura ziet stofdeeltjes dansen door de lucht, ze volgen de zwierige zang van de muezzin. De stofjes geven licht. Even denkt ze dat ze droomt, ze vlindert met haar oogleden en sluit ze weer, eventjes, nog even.

Hamidu!

Met een schouderchok ontwaakt ze. De baby ligt in haar armen te slapen. Hamidu blaast belletjes door zijn getuite lippen. Licht. Hoelang heeft ze geslapen?

Laura voelt haar zenuwen opkomen, zwaar en onafwendbaar. Haar hartslag vertraagt, doffe klappen die haar misselijk maken. Ze trillen na op de pijnlijke plek in haar onderrug. Vandaag gaat het gebeuren.

Ze rolt zich op haar zij. Ibrahim is wakker, met zijn donkere ogen staart hij naar het plafond.

‘Heb je geslapen?’ vraagt ze.

Hij schudt zijn hoofd.

‘Niet eens een beetje?’

Haar man zwijgt.

Laura klimt uit bed, loopt de badkamer in en gooit wat water in haar gezicht en onder haar oksels. Ze droogt zich aan haar nachthemd. In de slaapkamer is Ibrahim al begonnen met bidden. Laura knielt achter hem en voegt zich naar zijn ritme. Naar voren, omhoog, naar beneden, omhoog.

‘*Soebhana rabbi-al a’la,*’ prevelt Ibrahim. ‘*Soebhana rabbi-al a’la.*’ Geprezen is mijn Heer, de allerhoogste.

‘O God,’ fluistert Laura, in het Nederlands, zo zacht dat hij

IRAK, 2 MAART 2018

De weg des doods noemt Beenar deze route. Mosul Road, de naam op de straatborden, stelt niet veel gerust. Beenar jaagt zijn wagen een stalen brug over. Onder ons stroomt de Zab, een bruin kolkende rivier die even verderop leegloopt in de Tigris en zo haar water meegeeft richting Bagdad. Beenar vloekt. Tegenliggers passeren zo nauw dat je staalvonken verwacht. Nul invloed op de rijsnelheid. ‘Levensgevaarlijk,’ zegt Beenar terwijl hij met zijn tanden een sigaret uit zijn pakje Dunhill trekt.

De handen van mijn fixer zijn bedekt met ruwe littekens, oude brandwonden die zijn huid gevoelloos hebben gemaakt. Zijn oren zijn klein en gerafeld als een slablad. De gevolgen van een autobom van Islamitische Staat, drie jaar terug, even buiten het Amerikaanse consulaat in zijn thuisstad Erbil. Een storm van glas en vuur. Drie doden. Beenar Barznjy stond toevallig in de buurt, alles ging op zwart. Hij heeft geluk gehad. Op kosten van de Verenigde Staten werd hij naar het American Hospital in Istanbul gevlogen en daar hebben ze zijn leven gered. Een jaar lang kwam hij zijn bed niet uit.

Beenar stuurt ons de stoffige berm in. Hij zoekt voorbij een olietruck die zoveel zwarte rook uitkotst dat het zicht ons een moment ontnomen wordt. De motor brult. De zon komt weer door. Beenar is trots op zijn gloednieuwe witte wagen.

‘De oorlog heeft deze auto voor mij betaald,’ zegt hij.

Toen hij na de bomaanslag terugkeerde naar Irak, beschadigd maar hersteld, spoedde hij zich naar de frontlinie. Het offensief om Islamitische Staat te verdrijven uit Mosul, de tweede stad van het land, was in volle gang. Hij wist goed geld te verdienen als vertaler en gids voor de horde buitenlandse journalisten die

verslag kwamen doen van de strijd. Zijn studie bedrijfskunde moest maar wachten. Tegen geen enkele klus zei hij nee.

‘Ik heb dít overleefd,’ zegt hij, en wijst op wat van zijn oorschelpen over is. ‘Mij kan niets meer gebeuren.’

Behendig ontwijkt Beenar de kraters in het asfalt. Met één hand scrolt hij intussen door de foto’s op zijn telefoon, honderden, een kroniek van anderhalf jaar oorlog: militairen, pantserwagens, luchtafweergeschut. Dode is-strijders, hun lichamen in stapels opeen gekwakt in stoffige, kapotgeschoten straten. Beenar met een Franse journalist die niet veel ouder kan zijn dan een jaar of dertig. Beiden lachen. ‘Twee dagen later was hij dood.’

Na een ruim uur rijden bereiken we Bardarash, de laatste grote stad van Iraaks-Koerdistan voor het niemandsland dat de grens vormt met het voormalige kalifaat. Anderhalf jaar geleden woedde hier nog de oorlog tegen Islamitische Staat. Nu nog wemelt het van de militairen, verveeld staan ze op elke straathoek te roken. Vrede is hier ook onveilig.

Nadat we de stad doorkruist hebben wordt het terrein leger, ruwer.

We komen in de buurt.

Het moet in dit gebied zijn geweest, ergens langs de kilometers lange frontlinie die zich nu nog schuilhoudt achter de bergen, dat in de zomer van 2016 een jonge Nederlandse vrouw opdook. Het was 12 juli, vroeg in de ochtend, de zon was net op. Door hun verrekijkers zagen Koerdische militairen de vrouw rennen over de dorre grond. Ze had twee kinderen bij zich: op haar buik een baby in een draagzak en in haar kielzog een meisje van vijf dat zo hard holde als haar beentjes haar konden dragen. Ze kwamen uit vijandelijke richting. De kant van het kalifaat.

Beenar kan iedereen in Irak binnen een uur lokaliseren, zegt hij. En zijn beloftes komt hij altijd na. Maar om de persoon te vinden naar wie we vandaag op weg zijn heeft hij aanzienlijk langer nodig gehad: een ooggetuige zoek ik, al maanden, van die ene gebeurtenis.

‘Vertrouw me nou maar,’ suste hij me eerder vanochtend door de telefoon. ‘Deze persoon is de juiste. We moeten gauw vertrekken. Nu wil hij nog met je praten, maar je weet hoe snel mensen hier van mening veranderen. Ik rijd de auto voor. Wacht je buiten? Met vierhonderd Amerikaanse dollars moet je het vandaag wel redden.’

Beenar heeft meer mensen verloren door IS dan hij in één autorit kan opnoemen. Vrienden, collega’s, journalisten en talloze van de militaire contacten die hij opdeed sinds hij als fixer begon te werken voor de buitenlanders in Irak. Islamitische Staat is het kwaadaardigste regime dat de wereld sinds de Tweede Wereldoorlog heeft gekend, vindt Beenar – en dat uit de mond van iemand die is geboren tijdens de dictatuur van Saddam Hoessein.

Dat een mens ooit uit vrije wil deze kant op zou gaan, dat iemand zich bij zijn volle verstand zou aansluiten bij die ben-de religieuze criminelen, en zeker een Europeaan: Beenar vindt het onbegrijpelijk. Maar hij heeft ze zelf gezien, de buitenlandse strijders – ook tussen de lijken vallen ze op.

‘Dat meisje van jou,’ vraagt hij, ‘wat bezielde haar eigenlijk?’

We bereiken het laatste checkpoint voor de gemilitariseerde zone. Hier eindigt de bewoonde wereld. Het checkpoint is een soort tolhuis, gestut met zandzakken, aan weerszijden van de slagboom mannen in groen-bruine camouflagekleding bewapend met kalasjnikovs. De Koerdische driekleur wappert zachtjes in de warme woestijnwind: rood (Beenar: ‘Voor het bloed van de martelaren’), wit (‘voor vrede’) en groen (‘voor de vruchtbare grond’). In het midden prijkt een gele zon met eenentwintig stralen.

De heuvels om me heen zijn bedekt met een broos laagje lente-gras. Nog een maand en alles is verschroeid door de hitte.

Een van de militairen steekt zijn arm op. Beenar remt. Stapvoets nadert hij de spoorboom. Dit zijn de peshmerga, de Koerdische strijdkrachten die tijdens de oorlog tegen Islamitische Staat dagelijks wereldnieuws waren.

Het waren peshmerga als deze die de jonge vrouw en haar

kinderen zagen naderen. Achter haar roerde zich de tegenstander. De Koerden schoten zo veel kogels af op de frontlinie, van zo’n zwaar kaliber, dat de droge planten aan de overzijde vlam vatten. Tegen de tijd dat de vrouw met haar kinderen de manschappen had bereikt en ze met haar handen in de lucht naderde, stond de horizon in lichterlaaie. Rookpluimen stegen op vanaf de grens van het kalifaat.

Ze heette Laura, zei ze, en ze kwam uit ‘Sweet Lake City’.

Die dag werd Laura uit Zoetermeer wereldnieuws. Beelden van haar eerste tv-interview, een uur na haar ontsnapping, haalden alle journaals. Een mooie jonge vrouw met een donkere hoofdoek, ze sprak Engels met een sterk Nederlands accent. Deze Laura vertelde een verhaal als een film. Ze was door haar echtgenoot tijdens hun vakantie in Turkije ontvoerd, zei ze. Deze Ibrahim had haar meegenomen naar Syrië en later Irak. Naar het door Islamitische Staat uitgeroepen kalifaat. Het was de hel op aarde geweest. Maar nu was ze gered, door de Koerden, aartsvijanden van die gewetenloze terroristen.

De Koerden pronkten met haar. Ze was een trofee. Foto’s, video’s van een lachende Laura en kinderen. Ze mocht zelfs in het Nederlands een verklaring afleggen – een videoboodschap voor het thuisfront.

Ze was dolblij. Ze werd goed behandeld. Ze wilde naar huis.

Na een kleine drie weken droegen de Koerdische autoriteiten Laura over aan de Nederlandse op het vliegveld in Erbil, de hoofdstad van het autonome Iraaks-Koerdistan.

Op Schiphol werd ze meteen gearresteerd. Zo gaat dat met iedereen die terugkeert uit het strijdgebied. De kans op vervolging, speculeerden de media, was klein, en op een veroordeling helemaal. Nooit eerder werd een vrouwelijke Syriëganger vervolgd. En dan was Laura ook nog eens een bekeerling die, naar eigen zeggen, het islamitisch geloof beslist had afgezworen. Misschien zou ze als rolmodel kunnen optreden. ‘Laura hard nodig bij jihadstrijd’, kopte *De Telegraaf*: zij kon jongeren bereiken die op het punt van radicaliseren staan. De NCTV, de Nationaal Coördinator Terrorismebestrijding en Veiligheid, stelde dat Laura

zou kunnen fungeren als een uithangbord dat het gevaar van jihadisme etaleerde.

Of was ze een wolf in schaapskleren?

Die zomer werd haar voorarrest met twee weken verlengd. En later nog eens, met negentig dagen. De teneur begon te veranderen. Had Laura gelogen? In de media werd haar achternaam een letter – ze kwam terecht in het pantheon van terreurverdachten als Samir A. en Mohammed B. Ze kon vijftien jaar gevangenisstraf krijgen. En toen, op de eerste zitting in november, sprak de officier van justitie de verdenking uit die van ‘Laura H.’ in één klap de beruchtste bekeerling van Nederland maakte, het Nederlandse *Homeland*-geval. Kwam ze een aanslag plegen?

‘We kunnen niet anders dan uitgaan van het zwartste scenario,’ zei de officier, ‘dat de verdachte in het strijdgebied betrokken is geweest bij is en naar Nederland is gestuurd met een opdracht.’

Beenar draait zijn autoraampje omlaag en steekt de brand in een nieuwe sigaret.

‘As-salāmu `alaykum,’ zegt hij. ‘We komen als gasten van de generaal.’

De peshmerga buigt voorover en monstert mij over de rand van zijn zonnebril.

‘Amerikani?’

Ik schud mijn hoofd.

‘Hollandi,’ antwoordt Beenar voor mij. Hij overhandigt mijn perskaart en paspoort.

De militair neemt de documenten aan, maar wendt zijn blik niet af. Ik zie mezelf in de weerspiegeling van zijn brillenglazen. ‘Hij die de dood in de ogen kijkt’ betekent peshmerga in het Koerdisch.

Dan knikt hij. De spoorboom gaat open. Voor ons slingert de onverharde weg een onherbergzaam maanlandschap in. Maanden van onderzoek hebben me naar dit moment geleid. Honderden uren interviews – met familie, betrokkenen, justitie, en vooral Laura zelf –, vele duizenden pagina’s aan documenten, telefoontaps, politieverhoren, mailwisselingen, appcontact. Ik heb

de kaart van dit gebied urenlang bestudeerd op mijn scherm, tot mijn ogen ervan traanden en ik ze sloot, en ik droomde dat ik er rondliep, om te zien wat zij had gezien, om te ruiken wat zij rook – maar nu ik haar spoor zo ver ben gevolgd weet ik niet of ik er klaar voor ben.

Laura, denk ik, wat bezielde je?

DEEL I

*Een meisje uit
Sweet Lake City*

I.
ZOETERMEER,
2003

Klop, klop.

De directeur steekt haar hoofd door de deurpost en laat haar blik als een zoeklicht door de klas gaan. Even blijft ze hangen. Dan richt ze zich tot de juf. 'Ik neem Laura mee. Goed?' Een moment denkt Laura dat ze het verkeerd heeft verstaan. *Zij?* Haar wangen gloeien. Het gebeurde eerder, bij andere kinderen, en telkens voelde ze in haar buik een steek van jaloezie. Uit de klas gehaald worden: dat is niet niks.

En nu is er iets met háár.

De juffrouw knikt. 'Laura? Heb je het gehoord?'

Laura staat op, en wurmt zich langs de bureaus van haar klasgenoten. Van elke beweging is ze zich bewust. Niet lachen. Niet omkijken.

'Kom maar,' zegt de directeur. 'Is deze van jou?' Op de gang helpt ze Laura in haar jas. Handen op haar schouders, ze dirigeert Laura door de lege gangen van de christelijke basisschool. Bij de ingang staat oma Ilona. 'Dag kind,' zegt ze. 'We gaan naar papa en mama toe. Heb je alles?'

Ze mag voorin. Oma steekt de sleutel in het contact, de radio springt aan, maar dan lijkt ze zich te bedenken. Ze zet de motor weer af. 'Ze zijn nu in het ziekenhuis,' zegt ze. 'Papa en mama. Want Ingmar voelt zich niet zo lekker.' Ze glimlacht. 'Je hoeft niet zo te kijken. Kom kind, doe je riem om.'

Het LangeLand Ziekenhuis ligt op een paar minuten rijden van school. Ze gaan met de lift omhoog. Laura's ouders zitten op klapstoeltjes aan een bed met allerlei apparaten. 'Kom maar hier, schat,' zegt haar moeder Jennifer. Ze lacht en strekt haar armen uit. In het bed ligt Ingmar. Hij lacht niet.

Nog geen week geleden zaten ze samen in bad, ze hadden lol om Ingmars harde, bolle buik, een ballon beplakt met papier-maché. Haar kleine broertje was nog schattiger dan anders. Laura kietelde hem en Ingmar kreeg de slappe lach, maar 's avonds was hij misselijk geworden.

Nu doen zijn nieren het niet goed meer, zegt haar vader Eugène. Dat is niet heel, heel erg – hij gaat niet dood of zo – maar wel serieus.

Ingmars nieren laten het steeds meer afweten tot ze nauwelijks nog werken. Haar broertje moet in quarantaine. Maanden achtereen slapen Laura's ouders om beurten in het ziekenhuis. Ingmar zal de komende tijd niet thuishkomen. 'Maar jij komt een tijdje bij mij,' zegt oma, 'en wij gaan het met elkaar gewoon heel gezellig hebben.'

Eugène en Jennifer ontmoetten elkaar op werk. Hij jurist, zij secretaresse, beiden op het ministerie van Onderwijs. Ze werkten onder topambtenaar Dick Schoof – de man die later directeur van terrorismebestrijder NCTV zou worden en aan wie Eugène nog een lange reeks wanhopige brieven over zijn dochter zou sturen.

Eugènes eerste huwelijk met zijn jeugdliefde was eind jaren tachtig op de klippen gelopen en Jennifer was in alles haar tegenpool: een flamboyante vrouw met Surinaamse wortels en een onbedwingbare bos krullen. Onbevreesd, direct, onvermoeibaar. Ook zij kwam uit een gestrande relatie, bij vlagen was die gewelddadig geweest. Eugène was anders dan alle mannen voor wie ze ooit was gevallen: vriendelijk, rustig en vooral betrouwbaar. Maar hij vocht voor haar aandacht. Elke vrije minuut van zijn werkdag bracht hij door bij haar bureau. Zij plaagde en negeerde hem. Tot Eugène eens een week niet kwam opdagen, hij zat ziek thuis, en Jennifer de hele tijd onrustig naar de liftdeuren bleef staren.

Misschien was ze wel verliefd.

Algauw zoenden ze stiekem in de lift. Op 1 april 1994 gingen

ze samenwonen in het huis van Eugène in de Haagse binnenstad. De bruiloft volgde een jaar later, een bescheiden ceremonie in de achtertuin. Jennifer was vier maanden zwanger.

In het najaar van 1995 werd Laura geboren: een gemakkelijk kind met een lichte huid en grote dromerige ogen, dat al vroeg haar handjes uitstak om de wimpers van haar moeder vast te pakken. Nadat Jennifers moeder overleden was, verhuisde het gezin naar haar woning in Zoetermeer met verdere uitbreiding in het achterhoofd. Ingmar volgde tweeënhalf jaar later.

De ellende begon tijdens de zwangerschap. Tien weken voor Jennifer was uitgerekend, werd ze hevig bloedend in het ziekenhuis opgenomen. Ze hielden haar in bed tot hun zoon moest worden gehaald, met spoed, zijn hartslag in de buik was zorgwekkend zwak. Veel te klein kwam Ingmar ter wereld, roze als een pasgeboren kat. Een wezentje dat nog niet buiten de baarmoeder hoort te zijn. Het zou erom spannen. Ingmars lichaam bleef ondermaats, maar hij groeide wel in verhouding en was verder schijnbaar gezond. 'Een mannetje met overlevingsdrang,' zeiden Eugène en Jennifer tegen elkaar.

Ingmar lachte veel en hard. De extraverte van de twee. Laura was behoedzaam.

Voor de meisjes op school, bijna zonder uitzondering blond met glanzende steile haren en een kop kleiner dan zij, was Laura met haar donkere korte krullen een halve jongen. Meisjes hielden niet van modder en krioelende dieren. Wilden geen archeoloog worden. Maar als ze met de jongens voetbalde en de bal haar kant op werd getrapt, soms, was ze te diep in gedachten verzonken om op tijd haar been uit te steken. Hele middagen kon ze alleen aan tafel zitten tekenen.

Haar broertje was jonger dan zij, en toch speelde ze het liefst met hem. Ze waren biologen, ontdekkingsreizigers, dierenartsen. Als zij een tandenstoker in de bek van een kruisspin had gewurmd, glinsterend vocht op het hout, riep Ingmar 'Bloed!' en opereerden ze het dier samen, altijd tevergeefs, en begroeven het vervolgens plechtig onder een dun laagje aarde. Ze groeven dinobotten op en reconstrueerden die tot reusachtige prehistorische

dieren die de hortensia's kapot traptten tot hun moeder riep dat het eten klaar was.

Eugène en Jennifer waren volstrekt andere types, dat wisten ze van meet af aan, dat was juist aantrekkelijk. Maar ze verschilden van mening over de opvoeding. Eugène vond dat Jennifer de kinderen te veel hun gang liet gaan, zij vond hem verstikkend met al zijn eisen en regels, en zijn gehamer op etiquette. Jennifer had moeite om over haar gevoelens te praten, en volgens haar wilde Eugène dat juist de hele dag door. Praten, praten, praten – ze werd er niet goed van. Bij haar werd de ziekte van Graves geconstateerd, een schildklierafwijking die heftige stemmingswisselingen veroorzaakte.

Hun relatie zou het wel redden. Ze moesten gewoon iets harder werken voor een beetje stabiliteit. Dat lukte heel behoorlijk, tot Ingmar op een ochtend wakker werd met ogen die uit zijn kassen puilden van het opgehoopte vocht.

Laura's zevende verjaardag vierden ze bij Ingmar in het ziekenhuis. Ook haar broertje krijgt cadeaus, anders is het zielig. Nog voor ze alles hebben uitgepakt zijn haar ouders aan het ruziën, en ze vergeten voor Laura te zingen.

Het floept er zomaar uit. Laura is acht, ze zit bij haar moeder in de auto op de terugweg van school. Jennifer praat over Ingmar, natuurlijk: altijd, eeuwig Ingmar, dat hij zielig is, zó zielig, en wat als hij geen nier kan krijgen, of wel, dat zou hoop geven, maar die verdomde wachtlijst en zij, Laura, heeft toch zo veel geluk met haar gezondheid, want dat is het allerbelangrijkste, alles is relatief, en dat zij wél groeit is een zegen, niet zoals Ingmar, die vanwege zijn nieren piepklein blijft, ach, arme Ingmar –

‘Ik wou dat ik ziek was,’ zegt Laura.

Hardop klinkt het harder.

Ze denkt het zo vaak, alleen in haar bed, of als ze toekijkt wanneer haar vader het dialyseapparaat bij Ingmar aansluit.

Daarvoor is een gaatje gemaakt in zijn buikwand. Met een slangetje pompt de machine een doorzichtige vloeistof in zijn buikholte. Hoe teder haar vader die handeling verricht. ‘Goed zo, kerel!’ zegt Eugène dan, zijn stem lager, dieper, een timbre dat alleen voor Ingmar is bestemd.

Ik wou dat ik ziek was.

Ze denkt het als ze kennissen tegenkomen in het winkelcentrum, hangend aan haar vaders arm, maar Laura zien ze niet. ‘Hoe is het met Ingmar?’ vragen ze. De leraren op school, haar klasgenoten, de familieleden van mama, oma, iedereen, overal, altijd maar: Ingmar.

Laura is volgens school dyslectisch – ze wist niet eens dat zo iets bestond. Waarom vraagt niemand dáár iets over?

Aanvankelijk reageert haar moeder niet. Maar dan zet ze de auto aan de kant en begint te schreeuwen, harder dan ze ooit eerder tegen Laura heeft geschreeuwd, en Laura voelt zich zo klein worden als een erwt en probeert geen geluid te maken terwijl de tranen over haar wangen stromen en ze zich schaamt om wat ze heeft gezegd, omdat ze weet dat ze elk woord meende.

HET KLOKHUIS JANUARI 2008

Kindertelevisieprogramma *Het Klokhuis* wijdt in januari 2008 twee hele afleveringen aan het gezin H■■■■■ en de ernstig zieke Ingmar in het bijzonder. ‘Ik ben Ingmar, ik ben acht jaar, ik zit op de Prinses Amaliaschool, en dit is mijn klas, en mijn juf heet Dorien.’ ‘En dat slangetje in je neus,’ vraagt presentator Dolores Leeuwin aan het jongetje, dat half zo groot is als zijn klasgenootjes, ‘waar is dat voor?’

We zien vervolgens hoe Leeuwin het gezin volgt terwijl Ingmar zich opmaakt voor een niertransplantatie. Trots toont hij hoe zijn dialyseapparaat werkt en waarom alleen hij een speciale stoel heeft gekregen voor in de klas. In een andere scène duwt Laura, in regenjas en met vlechtjes in d'r haar, haar kleine broertje op de schommel in de achtertuin. Samen gaan ze op zoek naar insecten.

Aan het einde van de tweede uitzending krijgt Ingmar een nieuwe

nier. De donor is oma Ilona, de moeder van Eugène. ‘We gaan samen delen,’ zegt ze. Hij krijgt haar kleinste nier. De operatie is succesvol. Ingmar drinkt voor het eerst in zijn leven chocolademelk. Hij is minder moe, minder misselijk. Hij en Laura oefenen de handstand op haar bed. ‘Hé, Ingmar!’ ‘Hé, Lau!’ ‘Kom je hier slapen?’ Over vijftien jaar, is het idee, als deze nier versleten is, zal hij er eentje krijgen van zijn vader.

In de uitzending doen Eugène en Jennifer alsof ze nog steeds bij elkaar zijn – anders is er wel erg veel uit te leggen. Het blijft een kinderprogramma.

De scheiding wordt geen groot gevecht. Zij de kinderen doorde-
weeks, hij in het weekend en tijdens de vakanties. Zo willen ze
het beiden. Eugène vecht de alimentatie-eis niet aan.

Laura's ouders zitten samen op de bank als ze het nieuws ver-
tellen. Ze moet maar een klein beetje huilen, misschien nog wel
het meest omdat haar ouders dat lijken te verwachten. Ze troost
Ingmar, maar vanbinnen voelt ze, meer dan verdriet, vooral
spanning en een nieuwsgierigheid die ze met moeite verbergt.
Dit gaat alles veranderen.

Een paar dagen later vertelt ze het in de klas. Laura doet haar
best om te snikken, zoals ze heeft geoefend, dikke tranen wil ze,
maar dan opeens wordt ze – geheel tegen haar zin – overvallen
door een enorme huilbui, ze kan niet meer stoppen. Laura moet
zo hard huilen dat ze nauwelijks adem krijgt. ‘Gaat-ie?’ vragen
haar klasgenoten. Ze knuffelen haar. Daar moet Laura nog har-
der van huilen en tegelijk voelt ze zich op dat moment, voor het
eerst in best een lange tijd, heel erg fijn.

Thuis wacht Ingmar. De medicijnen maken hem duf en cha-
grijnig. Hij eet slecht. Elke maaltijd mondt uit in een wanhopig
gevecht om hem zijn bord te laten leegeten. Elke dag dialyse van
zijn nieren: dat duurt uren, bijna de hele nacht, Ingmar slaapt
maar weinig. ‘Je moest eens weten hoe dat is,’ zegt Ingmar tegen
Laura, ‘om altijd aan een draadje te zitten.’ Als hij wel de kracht
heeft om met haar te spelen, en hun ouders vinden het goed,

doen ze soms te wild en dan komt de sonde los uit zijn neus.
Laura kan nauwelijks toezien hoe de slang weer bij haar broertje
naar binnen wordt geduwd terwijl hij gorgelt en brult van angst
en pijn.

De scheiding betekent voor Laura dat ze vijf dagen per week
komt te wonen in een voor haar nieuwe buurt in Zoetermeer.
Niet de groene Vinex-idylle van haar vader, die in het huis kan
blijven wonen, maar een driekamerwoning in een wijk die de ou-
dere kinderen op school met opwinding in hun stem een ‘slechte
buurt’ noemen. Daar zouden de vreselijkste dingen gebeuren.

Het is er fijn.

De kinderen in de buurt zijn ruw. Mondig. Aanvankelijk weet
ze niet wat ze terug moet zeggen als ze haar ‘habibi’ noemen en
roepen dat ze niet zo moeilijk moet doen en gewoon moet ko-
men spelen. En al die scheldwoorden! Maar haar moeder vindt
dat Laura daar niet zo van moet schrikken. Ze is gewoon te net-
jes opgevoed, in dat veilige witte kringetje van papa – had mama
dat niet altijd al gezegd?

De kinderen in de wijk lijken op haar, meer dan in haar oude
buurt. Het duurt niet lang voor ze doorkrijgt hoe het werkt op
straat. Al dat geluid, leeftijdsgenoten, krijsende zwermen kin-
deren door de straten, ze klimmen over de hekken, voordeuren
slaan open en dicht, je rent zo bij elkaar naar binnen. Hier heb je
alles. Ze spelen tot tien uur op straat, er zijn geen regels, je mag
playstationnen tijdens het eten, tot laat, tot je erbij neervalt –
haar moeder vindt het opeens allemaal best.

‘Ben je ook Marokkaans?’ vragen ze soms aan Laura. Dan
lacht ze wat en draait ze er een beetje omheen.

Ze is verliefd. Opeens kan Laura aan niets anders denken. Het
kietelt in haar hoofd, haar huid voelt anders, elke millimeter van
haar lijf gloeit en ze zingt zijn naam: Jordan, Jordan, Jordan. Ze
is zo'n sukkel. Altijd kon ze met hem opschieten, beter dan de
andere meisjes in groep zeven die te druk waren met hun meis-

jesdingen terwijl Jordan en zij over het schoolplein stuiterden. Maar opeens lukt het niet meer. Een woord tegen hem zeggen. Normáál doen. Ze lijkt fysiek niet in staat om bij hem in de buurt te zijn.

's Zomers kleden de meisjes zich na de gym om in de buitenlucht, achter 'de berg', een heuvel voorbij de klimtoestellen die de jongens van de meisjes moet scheiden. De juf verzekert ze dat geen jongen iets zal kunnen zien. 'Daar zorg ik persoonlijk voor!' Maar dan hoort Laura het gezang. Tranen prikken in haar ogen. Een van de jongens is de heuvel op geklommen om te gluren en natúúrlijk heeft hij haar er meteen uit gepikt. Ze weet precies waarom. 'Laura heeft tieten!' brult hij. 'Laura heeft tieten!'

'Nu al?' klaagt haar moeder tegen de huisarts. 'Maar ze zit pas in groep zes. Dat is toch veel te vroeg?' De huisarts verzekert Jennifer dat zo'n vroege ontwikkeling niet uitzonderlijk is voor 'buitenlandse meisjes'. Laura schaamt zich dood. Borsten – waarom zij nou weer?

Niet veel later is de rest van haar klas ook verliefd op Jordan met zijn lange blonde haar. En hij lijkt op iedereen verliefd, behalve op haar. Op een slaapfeestje spelen ze 'Doen, durven of de waarheid'. De jongens noemen de meisjes op die ze het leukst vinden. Iris en Marieke staan zoals altijd bovenaan. Ze giechelen alsof ze verrast zijn. Als zij aan de beurt komt, houdt Laura zich stil in haar slaapzak en doet alsof ze slaapt.

'Geloof me,' zegt haar moeder, 'als je straks op de middelbare school zit, dan vinden ze jou juist leuk omdat je donker bent.' Jennifer schatert. 'Ik spreek uit ervaring, kind.'

De jongens uit haar klas haten Faysal vanaf de eerste seconde. Ze noemen hem een sukkel en een kutmarokkaan, maar altijd achter zijn rug. Je hoeft geen genie te zijn om te zien dat ze eigenlijk als de dood zijn voor hem. Ook Jordan.

Laura pikt hem er meteen uit. Faysal... Niet eerder is de scheidslijn voor haar zo duidelijk geweest als wanneer ze hem het trapje van de bus op ziet komen: dit is het verschil tussen

een jongen en een man. Faysal torent boven de rest uit. Alleen zijn stem al. Een woeste bos krullen met opgeschoren zijkan-ten, hij lijkt op een rapper, vindt ze. Faysal zit in de parallelklas van de andere vestiging van Laura's school. Speciaal voor het schoolkamp van groep acht zijn de twee klassen een paar dagen samengevoegd.

Het kamp is één grote chaos. De andere klas is wilder. Hun school ligt niet meer dan een paar minuten fietsen van de hare, maar terwijl zij op de Prinses Amaliaschool zo'n beetje de enige is met wat kleur heeft in deze klas bijna iedereen donkere krullen.

Faysal is een jaar ouder dan de rest. Vorig jaar is hij blijven zitten, hoort ze die avond van Mona, met wie ze in dezelfde kamer is ingedeeld. 'Jij bent ook verliefd, hè?' Laura krijgt een rode kop. 'Boeie!' zegt Mona, ze schreeuwt het bijna. 'Ik óók.'

Het hele schoolkamp wijkt Laura niet van Mona's zijde. Ze ver-gaapt zich aan haar onbevreesdheid. Mona is grappig, ze vecht met jongens, roept alles wat in haar opkomt en ze scheldt met 'kanker'.

Maar in de constante kakofonie van krijsende kinderen en corrigerende klassenouders klinkt zijn naam het meest. 'Faysal!' Boos, uit de mond van de begeleiders, als hij weer bijdehand is of iets vervelends heeft gedaan. 'Faysal! Stop daarmee!' Of uitgela-ten, want als hij een keer wél iets naar behoren doet is hij opeens het lievelingetje van de volwassenen en krijgt hij meer high-fives dan wie dan ook.

Faysal is overal. Hij staart Laura tijdens het eten aan, steekt zijn tong naar haar uit terwijl hij met zijn vrienden staat te lachen. Vlak voor ze de tokkelbaan afglijdt staat hij opeens achter haar. Hij kietelt in haar zij en slaat zijn armen om haar nek. 'Laura toch?' Hij ruikt naar deodorant. Als ze aan het einde van de baan soepel neerkomt in het zand, is ze buiten adem.

Bij Faysal gedraagt ze zich anders. Als hij haar lang in de ogen kijkt, kijkt ze terug. Ze lacht naar hem met getuite lippen.

'Je moet met hem zoenen,' zegt Mona die avond in bed. 'Weet je hoe dat moet?'

Ze knikt. Bluft.

'Je moet met je tong rondjes draaien,' zegt Mona.

Het lijkt haar niet langer een vies idee. Niet met Faysal.

Aan het einde van de laatste middag volgt hij haar om de hoek van het kampgebouw, voor een moment zijn ze alleen, maar hij maakt geen aanstalten. Ze weet dat de jongen dat hoort te doen, en na een paar tellen horen ze alweer stemmen van andere kinderen die hun kant op komen.

Met Mona blijft ze ook na het kamp afspreken. Laura komt graag bij haar thuis, een krappe flat in Zoetermeer vlak bij haar vaders huis waar het ruikt naar Marokkaanse kruiden. Vijf broers en zussen heeft ze, Mona's moeder heeft twee banen, is eigenlijk altijd aan het werk, en hoewel haar vader soms vanuit het niets enorm boos wordt, is het bij Mona thuis druk en meestal gezellig.

Mona wordt Laura's beste vriendin.

Ze gaan samen in bad. Kijken films. *Loverboy* is favoriet, over een zeventienjarig meisje in de klauwen van een pooier. Zo spannend! Samen proberen ze voor het eerst make-up, Mona's ouders mogen het niet weten, voor ze naar huis gaat wast ze haar gezicht in een wasbak op school. Laura maakt kennis met hiphop. Rapper Sjaak. *'Ik heb schijt aan de overheid! Fuck it allemaal, ik leef mijn leven alleen!'*

Het is bij Mona fijner dan thuis, waar ze gek wordt van haar ouders die tegen haar leeglopen met verwijten over de ander. Ze proberen dat niet te doen, ze doen hun best, maar Laura destilleert de ondertoon uit elke achteloze zin.

'O, laat ze jullie voor de tv eten?'

'Mag je dit soort films van papa echt niet zien? Maar je bent toch al elf?'

'Volgens mij is mama alleen maar aan het uitgaan van de alimentatie!'

Mona vraagt tenminste niet de hele tijd naar Ingmar. Nooit eigenlijk. Over dat soort dingen praten ze niet. Ze hebben het over jongens, altijd, de hele dag over jongens. Fluisterend vertelt Laura dat ze al ongesteld geworden is. Vroeg, had haar moeder gezegd, maar ze was zelf ook jong gaan puberen.

'Lau, zo zet je jezelf toch niet op Facebook?' Haar vader is weer aan het zeuren. Ze vindt het zelf een prachtige foto. Haar spaghetti-bandje een stukje van haar schouder, mooi in de make-up. Maar natuurlijk gaat Eugène weer lopen klagen bij haar moeder. Jennifer is het gelukkig met haar eens. Gewoon een mooie foto, niet zo moeilijk doen. Een paar dagen later plaatst haar moeder net zo'n foto van zichzelf online. Zie je nou!

Ze gaan zoenen. Faysal heeft het Mona zelf verteld, gisteren. Laura kan nergens anders aan denken. Ook al heeft ze nooit met hem over zoiets gepraat, ze gaat nog liever dood, iedereen is ervan op de hoogte dat Faysal haar gaat ontgroenen. Deze week nog. Misschien vandaag.

Ze fantaseren er al dagen over, Mona en zij, hoe het zal zijn. Wordt Faysal daarna haar vriendje? Laura wéét dat Mona hem ook wil, ze is net zo verliefd, maar dat lijkt hun band alleen maar te versterken.

's Middags na school ziet ze Faysal op de 'berg' achter het schoolgebouw. Hij ligt op zijn rug in het gras, samen met twee van zijn vrienden. Faysal is aan het woord, maakt grappen met een lome stem. Laura gaat naast hem zitten. Ze hoort nauwelijks wat hij zegt. Het zweet staat in haar handpalmen. Millimeter voor millimeter schuift ze op haar billen dichterbij hem toe. Faysal praat, zij zegt ja, haha, ja tuurlijk, ze hoort niet wat hij zegt. Niet echt. Ze kijkt naar zijn lippen. Faysal stopt met praten. 'We hebben nu toch iets?' zegt hij tegen Laura. 'Zoen me dan.' Laura leunt over hem heen, drukt zich tegen hem aan en zoent. Ze probeert haar tong bij hem naar binnen te duwen. Het is ineens muisstil om haar heen. Laura trekt zich terug, ze kijkt hem aan, zijn gezicht centimeters van het hare.

Faysal trekt een vies gezicht. 'Beest,' zegt hij, en duwt haar van zich af.

2. EUGÈNE

Dat zijn dochter niet dood was hoorde Eugène van *RTL Nieuws*. Niet op het nieuws, maar van een verslaggever die hem jubelend opbelde. ‘Meneer H■■■■■,’ zei de man, ‘gefeliciteerd met de ontsnapping van Laura! Hoe voelt u zich?’

Hoe voelde hij zich?

Die ochtend was Eugène het contact verloren. Toen Laura niets meer had laten horen nadat ze naar de grens van het kalifaat was gaan rijden, in een laatste poging thuis te komen, en hij van zijn contactpersonen had begrepen dat hij rekening moest houden met het ergste en in zijn hoofd maar beter kon beginnen met afscheid nemen, was hij naar de Gamma gegaan. De buurman had hem opgehaald en samen waren ze naar de bouwwinkel aan de Argonstraat gereden, een paar minuten verderop in Zoetermeer. Zonder veel te zeggen hadden ze doelloos langs de schappen gestruind.

Daarna ging hij naar de tandarts. De afspraak stond, en hij had al een tijdje last van zijn kies. Die moest er toch een keer uit.

Enmaal thuis op de bank had hij het gevoel dat de prik in zijn kaak zijn hele lijf had verdoofd. Zijn hoofd. Zijn hart. Hij dacht aan zijn dochter, zijn kleinkinderen, en hij hoopte dat ze een beetje menselijk waren geëxecuteerd. Niet onthoofd, of in een zwembad verdronken. Dat had hij eens gehoord. Nee, dan beter gewoon een kogel door hun kop. Maar je wist het niet. Het waren beesten daar.

En toen ging de telefoon. ‘U zult wel door het dolle heen zijn!’ joelde de verslaggever in zijn oor. ‘Wat gaat er door u heen?’

Met trillende vingers typte Eugène de link in de adresbalk van zijn browser.

Ze was het echt. Bleek, mager, hij schrok van haar hoekige jukbeenderen die scherp afstaken tegen de zwarte hoofddoek, maar zelfs voor het filmpje helemaal was geladen wist hij het al zeker: dit is mijn dochter. De video duurde een paar minuten. Ze werd geïnterviewd, hij kon niet zien door wie, en ze lachte zelfs een beetje. De man aan de telefoon zei dat het een regionale nieuwszender in Irak was. ‘*Is Dutch woman surrenders to Peshmerga*’ luidde de kop.

Tranen liepen over zijn wangen.

‘I’m Laura,’ zei zijn dochter in het filmpje. ‘I was born in Den Haag and I lived in...’ – je zag haar een moment denken – ‘... in Sweet Lake City.’

Ik herinner me de zaak slechts vaag als ik een tip krijg van een collega. Het is het voorjaar van 2017, ruim acht maanden nadat Laura H. op Schiphol werd gearresteerd. Of ik misschien interesse heb om voor de krant een verhaal te maken. Zelf kan hij het niet doen, want hij is naar Polen verhuisd. Hij kan me met iemand in contact brengen via een bevriende advocaat. ‘De vader van Laura H. schijnt dringend zijn verhaal kwijt te willen,’ zegt hij. ‘Ook die man heeft nogal wat meegemaakt.’

Laura H., denk ik. Laura H... Dat meisje dat is teruggekeerd uit het kalifaat. Met die twee kindjes. Ik ken de beelden. Maar daar was toch iets mee? Dat Nederlandse *Homeland*-geval. Kwam zij niet een aanslag plegen?

Een kleine week later zit ik tegenover Eugène in een zonnige plantsoenwoning in een Vinex-wijk van Zoetermeer. Hij, een goedlachse man van eenenvijftig, manager bij een grote overheidsinstantie, met blond, halflang krullend haar dat soms voor zijn gezicht valt. Ik, een journalist van dertig zonder enig idee wat hem te wachten staat. Over jihadisten heb ik in mijn vijf jaar bij de krant nooit eerder geschreven.

Eugène heeft zijn haar niet meer geknipt sinds zijn dochter terug is in Nederland. ‘En zolang ze haar vasthouden op die ellendige TA ga ik dat ook niet doen. Het komt misschien een beetje pathetisch over, een protest van niets, dus schrijf het maar niet

in de krant. Of wel.’ De TA – de terroristenafdeling van de penitentiaire inrichting in Vught, het strengste gevangenisregime dat Nederland kent. ‘Ze mag een uur per week bezoek ontvangen,’ zegt Eugène. ‘Alleen dan ziet ze haar kinderen. Die mogen haar nu niet eens aanraken. En voor en na elk bezoek wordt ze gevisiteerd. Je weet wat dat is, toch? Visiteren?’

Nog steeds zit ze in voorarrest, in afwachting van het begin van haar proces. Er ligt nog geen eis of procesdatum. Het politieonderzoek is in volle gang.

Eugène schenkt koffie in de serre. Aan zijn voeten speelt een klein jongetje languit op de grond, twee jaar oud, vrolijke krullen, hangerig omklemt hij de stoelpoten en probeert de aandacht van Eugène te vangen. Dat lukt.

‘Dit is mijn kleinzoon,’ zegt Eugène. ‘Laura’s jongste. Hij is geboren als Hamidu, maar je zult begrijpen dat we hem niet meer zo noemen.’

Ik kijk naar het kind. Dus hij is in het kalifaat van Islamitische Staat geweest.

Ik hoef niets te vragen. ‘Hij was drie maanden oud,’ zegt Eugène, ‘toen Lau hem meenam naar Syrië en later Irak. Ze had ook nog een kind van drie aan haar rok hangen. Kun je het je voorstellen?’ Ik zwijg. ‘Het gaat naar omstandigheden goed, hoor. Voor zover we kunnen beoordelen weet hij er niets meer van, maar hij heeft wel veel aandacht nodig. Je kunt hem geen moment alleen laten. Het is een heerlijk ventje, hoor, daar niet van. Zijn grote zus heeft het moeilijker.’ Ik kijk om me heen. ‘Die is nu op school. Ze gaat al naar groep 3.’

Wonen ze nu bij opa?

Eugène denkt even na. ‘Jeugdzorg zegt... Laten we dat maar in het midden houden. Je weet maar nooit wie er straks ineens niet dood blijkt te zijn en hier met een groot geweer voor de deur staat.’

Hij werpt een blik op mijn opnameapparaat.

‘Kijk,’ zegt hij, ‘ik ga je zo een hele hoop vertellen. Ik vind het belangrijk dat je weet: ik had nooit verwacht dat mensen met ballonnen op Schiphol zouden staan voor Laura. Natuurlijk

niet. Ik ben woest op haar, en andere mensen mogen dat ook zijn. Maar wat er nu gebeurt... Ik wil niet op de zaken vooruitlopen.’ Hij kijkt alsof hij op de zaken vooruit wil lopen. ‘Als mensen maar zouden weten hoe dit allemaal gegaan is. Ze hebben geen idee wat er speelt in deze zaak. Jij hebt geen idee. Hoeveel moeite het heeft gekost om haar terug te krijgen en wie daar allemaal bij betrokken zijn geweest. Het heeft levens gekost om haar hier te krijgen.’

Ik kijk hem aan.

‘Ja, ik weet hoe dat klinkt. Misschien dat Laura je ooit zelf alles nog eens wil vertellen. Als ze ooit vrijkomt. Geloof me, daar kun je een boek over volschrijven.’

Mijn eerste ontmoeting met de vader van Laura H. mondt uit in een interviewsessie van bijna zes uur. Vijf koppen koffie. Drie gevulde koeken. Ik schrijf anderhalf notitieblokje vol. Wanneer ik weer buiten kom en de koude voorjaarslucht inadem loop ik een paar honderd meter en ga even zitten op een omheining. Waterige zon. Ik moet Bart bellen, mijn chef op de binnenland-redactie, en verslag doen van ons gesprek. Ik heb al een paar oproepen gemist. De krant wil weten wat ze vandaag van mij kunnen verwachten.

Maar ik weet al: dit interview is zo niet *fit to print*.

Daarvoor waren de beweringen van Eugène veel te... bizar.

Hardop klinkt het belachelijk. Volgens hem is de Nederlandse staat betrokken geweest bij een clandestiene operatie om zijn dochter terug te halen uit het kalifaat.

‘Laura die hier een aanslag komt plegen?’ fulmineerde Eugène. ‘Laat me niet lachen, man! Ze hebben me verdomme zelf geholpen om haar hier te krijgen. Denk je dat ze het er anders ooit levend vanaf had gebracht?’

De Nederlandse overheid werkt niet mee aan de terugkeer van jihadisten. Nooit. Dat is het regeringsstandpunt sinds het kalifaat in de zomer van 2014 werd uitgeroepen en vele tientallen Nederlandse moslims naar Syrië en Irak afreisden om zich bij de strijders aan te sluiten. Er wordt geen bijstand verleend aan

spijtoptanten. Niet aan mannen, ook niet aan vrouwen of kinderen. Van de ongeveer driehonderd personen die naar IS-gebied vertrokken, zijn er nog geen zestig teruggekomen. Zij deden dat allemaal op eigen houtje. Premier Mark Rutte karakteriseerde het beleid tijdens een verkiezingsdebat in 2015 met de inmiddels fameuze woorden: ‘Het is beter dat je daar omkomt dan terugkeert.’

En nu heb ik urenlang zitten luisteren naar een vader – een jurist nota bene – die precies het tegenovergestelde beweert. Er zijn spionnen bij betrokken, zegt hij. Hij heeft vele duizenden euro’s betaald aan mannen van wie hij de naam niet mag delen. Nederland was op de hoogte. *Zegt hij.*

Klopt dit? En waarom zit deze Laura H. dan nog steeds vast op de zwaarbewaakte terroristenafdeling van de gevangenis in Vught, praktisch in isolatie, verdacht van het beramen van een aanslag?

‘Omdat ze mij hebben laten vallen,’ zei Eugène. ‘Ons. Ze willen van haar een voorbeeld maken.’

Waarom komt hij daar dan nu pas mee?

‘Ik heb een geheimhoudingsclausule getekend. Maar ze kunnen me wat!’

Ik blijf even zitten op het tuinhokje, en bel dan mijn chef.

‘Bart,’ zeg ik, ‘ik hoop dat je even de tijd hebt.’

3. POLITIEVERHOOR CLARICE ████████, JEUGDVRIENDIN

AFGENOMEN TE ZOETERMEER,
13 DECEMBER 2016
16.35 UUR

VERBALISANT: Wat kun je vertellen over Laura H.██████?

CLARICE: Laura is een meisje met veel problemen en gezeik. Ze was wel aardig. Ik ging persoonlijk niet met haar om, maar we zaten wel bij elkaar in de klas. Toen ik bij haar in de klas kwam, was ze al moslim. Althans, ze droeg al een hoofddoek. Ze had veel problemen thuis en in haar leven.

- v Heeft Laura je verteld hoe ze ertoe gekomen is om zich te verdiepen in de islam?
- c Ik kan mij herinneren dat ze het ene moment moslim was en dan weer op een ander moment niet. Laura vertelde dat ze wel uit een Marokkaanse familie kwam, achteraf heb ik gehoord dat ze gewoon uit een gezin kwam met Nederlandse ouders. Ze droeg de ene keer een hoofddoek en de andere keer soms weer niet. In de klas werd ze gewoon geaccepteerd, anderen op school vonden haar zagezegd een del. Dit kwam door de verhalen dat ze met iedereen in bed lag, en zo. Laura heeft haar school volgens mij niet afgemaakt. Ineens was Laura gewoon niet meer op school.
- v Heeft Laura ooit iets gezegd over waarom ze moslim was geworden?
- c Ze rookte en dronk in die tijd niet. Ik vond het wel vreemd dat ze kennelijk zo vrij was met seksuele relaties met jongens. Althans, dat waren de verhalen.